

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 10/1 2021 s. 384-398, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

TARİH ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ GELİŞİMLERİNİ SAĞLAMAYA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Osman AKHAN*

Geliş Tarihi: Kasım, 2020

Kabul Tarihi: Mart, 2021

Öz

Bu araştırmanın amacı, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu, Antalya ilinde bulunan MEB'e bağlı farklı liselerde görev yapmakta olan 37 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, alan uzmanlarının görüşleri alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu soru formu yardımı ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yönteminden yararlanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına genel olarak bakıldığında, hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı fakat verilen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin uygulama boyutunda eksiklerinin olduğu, mesleki gelişim faaliyetlerinin ve ilgili kültürel faaliyetlerinin çeşitlilik gösterdiği, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişime yönelik olarak bilimsel faaliyetlere istenilen düzeyde etkin katılım gösteremedikleri, bilimsel yayımları takip ettikleri ve mesleki gelişimleri için kendilerini yenilemelerinin gerekliliğinin farkında oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Tarih, öğretmen, mesleki gelişim.

HISTORY TEACHERS 'OPINIONS ABOUT ENSURING THEIR PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions of history teachers about ensuring their professional development. The sample of the research, in which qualitative research method was used, consisted of 37 history teachers working in different high schools affiliated to the Ministry of National Education in Antalya. The research data were collected with the help of an open-ended questionnaire prepared by the researcher, taking the opinions of field experts. The collected data were analyzed by using the descriptive analysis method. When the results of the study were considered in general, it was concluded that the pre-service training contributed to their professional development, but the in-service training activities provided were lacking in the application dimension. Also, professional development activities and related cultural activities exhibited variation, but, in terms of the professional development, history teachers could not actively participate in scientific activities at the desired level. It was found that the high school history teachers followed scientific publications and were aware of the obligation to upgrade themselves for their professional development.

Keywords: History, teacher, professional development.

* Öğr. Gör. Dr.; Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, osmanakhan@akdeniz.edu.tr
Araştırmanın Etik Kurulu İzni: Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu, 23.09.2020 tarih ve 100605 sayılı karar.

Giriş

Öğretmenlik mesleğinde ideal öğretmenin açılımında mesleki gelişim oldukça önemli bir yer tutar. Aslında lisans eğitimi boyunca öğretmenler, akademik bir ortamda bulunuyorken hizmete başladıktan sonra bu ortamdan uzaklaşırlar. Bir öğretmen mezun olduğu dönemin birikimini hizmet yılları boyunca da geliştirmek durumundadır. Bu, aynı zamanda öğretmenlik meslek etiği ilkeleri açısından da önemlidir. Öğretmenler mesleki gelişimlerini mezun olduğu yıllarda bırakmayarak sürekli geliştirebilmelidirler.

Hızla gelişen ve değişen dünya, bilgi ve becerilerin dönüşümünden fırsatlar endüstrisine (gerekçeler, eylemler, anlamlar) kadar eğitim misyonunda köklü bir değişimi zorunlu kılmaktadır. Bu durum, kişinin sürekli yeni bilgiler üretmesini, esnek ve uyum sağlayabilen bir düşünme şekline sahip olmasını gerektirmektedir. Bu açıdan 21. yüzyılda öğretmen eğitim faaliyetleri, eğitim sisteminin bir bütün olarak başarılı olabilmesinin temelinde olduğu için özel bir yere sahiptir (Gafurov, Valeeva ve Kalimullin, 2019). Çünkü öğretmenlerin etkililiği, yüksek veya düşük kaliteli eğitimin belirleyicilerinden birisidir (Liando, 2019). 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 43. maddesinde (1973) ise öğretmenlik “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak nitelendirilmiştir. Kaliteli bir gelecek nesil oluşturmada önemli bir misyona sahip olan öğretmenlik mesleği, insan hayatının sorumluluğunu taşıyabilecek yeterlikler gerektiren önemli bir meslek olarak da ifade edilmektedir (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2017). Başka bir ifade ile toplumun ve ülkenin geleceği, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesine ve hizmet içi süreçleri boyunca kişisel ve mesleki niteliklerinin geliştirilmesine ve öğretmenlerin verdiği eğitime bağlıdır (Soydaş, 2020). Çünkü öğretmenlerden pek çok rol ve görev beklenmektedir. Bu roller geçmişte hep önemli olmuş, günümüzde önemi giderek artmış ve gelecekte daha da önemli bir hâle gelecektir (Kahramanoğlu ve Ay, 2013).

Öğretmenlik mesleği hızla değişen bilgi toplumunda çok sayıda beceri gerektiren bir meslektir. Öğretmenliğin büyük ölçüde toplumsal sorumluluk taşıyan meslek alanlarından biri olması, öğretmenlerin toplumla bütünleşme ve toplumsal liderlik işlevini yerine getirme gibi önemli görev ve sorumluluklarının bulunması nedeniyle, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimleri sırasında bu yönlerini geliştirme amacını güden deneyimler kazanmaları, yüksek mesleki standartlara sahip olmaları gerekmektedir (Küçüköğlu, 2012; Bayram, 2010). Öğretmenlerin mesleki alandaki başarısı, kendi başarıları ve öğrencilerinin başarısı bakımından büyük önem taşımaktadır. Öğretmenlerin başarısının sürekliliği mesleki gelişimleri ile doğrudan ilişkilidir (Can, 2019). Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlamaları, mesleki olarak nitelikli öğretmen olmalarına ve öğrencilerinin daha iyi öğrenmesine katkı sağlayacak nihai olarak görev yaptıkları okulun ve eğitim sisteminin kalitesini de arttıracaktır (Ceylan ve Özdemir, 2016). Temelde öğretmenin mesleki yeterliliği, insanın başarılı öğrenme olasılığını artırmak için tasarlanmış kaliteli profesyonel hizmet sunma yeteneğidir (Hunter, 1976). Bu doğrultuda Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”, öğretmen yeterliklerini oluşturmaktadır. Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri içerisinde yer alan ve öğretmenin gelişimini ifade eden yeterliklerden birisi de “Kişisel ve Mesleki Gelişim” yeterliğidir. Öğretmenin öz değerlendirme yaparak kişisel ve mesleki açıdan gelişimine yönelik çalışmalara katılımını içeren bu yeterlik, öğretmenin mesleki gelişiminin önemini vurgular niteliktedir (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2017).

Hayat boyu öğrenme içerisinde bir alt süreç olarak değerlendirilen mesleki gelişim, hizmet içi eğitim veya mesleki eğitim olarak da ifade edilmektedir (Bümen, Ateş, Çakar, Ural ve Acar, 2012). Hizmet öncesi dönemde yoğunluklu olarak öğretmenin kişisel gelişimiyle ilgili olan mesleki gelişimsel süreçte, daha çok program ve materyal hazırlama, planlama, değerlendirme ve sınıf yönetimi gibi konularda öğretmenin yeterliliğini artırma ve farklı öğretim ortamlarına uyum sağlamayı öğrenme şeklindedir (Genç, 2010). Ülkemizde öğretmenlere hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimlerin yanı sıra hizmet içinde de eğitimler verilmekte, hizmet içi eğitimler ile öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sürekliliği sağlanmaktadır. Bilgi çağında yaşanan gelişmelere bağlı olarak eğitim bilimi, eğitim teknolojisi, öğrenme-öğretme süreci ve yöntemleri, eğitim sisteminin yapısı ve işleyişindeki değişimleri hizmet içinde öğretmenlere mesleki gelişimlerine yönelik eğitimleri zorunlu kılmaktadır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Türkiye’de öğretmenlerin mesleki gelişimleri ve eğitimleri, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğü bünyesindeki Mesleki Gelişimi Destekleme ve İzleme Daire Başkanlığı tarafından yürütülmekte ve öğretmenlere hizmet içi eğitim faaliyetleri verilmektedir. Bu eğitim faaliyetleri (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2020):

- Göreve ilk defa atanan öğretmenlerin adaylık eğitimleri,
- Üst görevlere hazırlama eğitimleri,
- Uzman eğitimcilerin eğitimleri,
- Kişisel ve mesleki gelişim eğitimleri,
- Alan değişikliği yapan öğretmenlere yönelik intibak eğitimleri,
- Bilgilendirme amaçlı konferans, panel, forum, sempozyum vb. eğitimler ile
- Yükseköğretim kurumlarıyla iş birliği içinde öğretmenlere yönelik düzenlenen eğitimlerdir.

Öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilgili olarak alan yazında yapılan araştırmalara bakıldığında öncelikle Can’ın (2019), öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin önündeki engelleri belirlemeyi ve bu alana yönelik öneriler geliştirebilmeyi amaçladığı çalışmaya rastlanmıştır. Ayrıca Ceylan ve Özdemir (2016), Türkiye ve İngiltere’deki öğretmenlerin sürekli mesleki gelişim kavramına ilişkin görüşlerini ve mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarını ortaya koymuşlardır. Bayram (2010) ise Türkiye, ABD, Japonya, İngiltere ve Avustralya’da fen ve fizik öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programlarının karşılaştırılmasını ortaya koymuştur. Genç (2010) çalışmasında, İngilizce öğretmenlerinin mesleki olarak kendilerini yenileme çabalarının önündeki engellerin neler olduğunu tanımlamayı ve kategorize etmeyi amaçlamıştır. Ayrıca Bümen, Ateş, Çakar, Ural ve Acar (2012) çalışmalarında Türkiye’de son 10 yılda mesleki gelişimle ilgili yayınlanan makaleler, doktora tezleri ve geniş çaplı raporları irdeleyerek sorunları değerlendirmişlerdir. Elçiçek ve Yaşar (2016) ise Türkiye’deki öğretmenlere yönelik mevcut mesleki gelişim etkinlikleri ile PISA’da başarılı bazı ülkelerin mesleki gelişim uygulamalarını karşılaştırarak değerlendirmişlerdir. Ayrıca Aslanargun ve Atmaca’nın (2017) Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan öğretmenlerin mesleki gelişime yönelik algılarının neler olduğunu ortaya çıkarmayı amaçladıkları çalışmaya rastlanmıştır.

Türkiye’de yapılan mesleki gelişim ile ilgili araştırmalar genel olarak incelendiğinde, çalışmaların, öğretmenlerin mesleki gelişimle ilgili sorunları üzerine veya farklı ülkelerin

mesleki gelişim programları ile karşılaştırmak üzere yapıldığı görülmüştür. Branşlara göre öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilgili görüşlerinin incelendiği çalışmanın bu bağlamdan hareketle literatüre katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bu bakımdan bir milletin geçmişini bilip, yaşamını şekillendirmesi ve geleceğine yön vermesinde, milli birlik ve bütünlüğü sağlamada ve milli bilinç oluşturmada önemli bir yere sahip olan tarih dersinin (Yalçinkaya, 2013) uygulayıcısı ve yürütücüsü konumunda olan öğretmenlerin mesleki gelişim ile ilgili görüşlerini ortaya koymak oldukça önemli bir husustur. Çünkü Milli Eğitim, ortaöğretim düzeyinde tarih eğitimi ile temelde milli tarihini, değerlerini, kültürünü, gelenek ve göreneklerini benimsemiş etkin vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Kurt ve Karabağ, 2018). Bu doğrultuda yapılan bu araştırmada, lise tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimleriyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada, Merriam'ın (2018) nitel araştırma sınıflandırması esas alınarak “temel nitel araştırma” yöntemi kullanılmıştır. Temel nitel araştırmalar; bireylerin gerçekleri, sosyal dünyalarıyla etkileşimleri sonucunda nasıl inşa ettikleri üzerine yoğunlaştığı ve araştırmacıların, insanların deneyimlerine ne anlam kattığı, yaşamlarını nasıl inşa edip yorumladıklarıyla ilgilenmektedir (Merriam, 2018). Bu araştırmada temel nitel araştırma kullanılmasının nedeni, tarih öğretmenlerinin kendi mesleki gelişimleri ile ilgili görüşlerini ortaya koymaktır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Antalya ilinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı farklı liselerde görev yapmakta olan 37 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmenler arasında gönüllülük esası gözetilmiş kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örneklem yönteminin kullanılmasındaki temel amaç araştırmaya hız ve pratiklik sağlamaktır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Çalışma grubuna ait özellikler Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1: Çalışma Grubuna Ait Bazı Özellikler

	Özellikler	N
Cinsiyet	Kadın	10
	Erkek	27
Eğitim Durumu	Lisans	20
	Yüksek Lisans	17
	Doktora	-
Kıdem Yılı	1-7	7
	8-15	6
	16-23	15
	24+	9
Mezun Olunan Fakülte	Edebiyat Fakültesi	14
	Eğitim Fakültesi	12
	Fen-Edebiyat Fakültesi	11

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri alan uzmanlarının görüşleri alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan açık uçlu soru formu ile toplanmıştır. Açık uçlu soruların kullanılmasındaki amaç soruların esnek ve herhangi bir sınırlama olmaksızın araştırmanın incelemek istediği olguyu ele

alma olanağı sunması ve insanların duygu, düşünce, bilgi ve deneyimleri hakkında doğrudan bir bakış açısı yakalama imkânı sağlamasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmada açık uçlu soru formu ile elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Betimsel analiz ile veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Betimsel analizde temel amaç, “elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın verileri, başka bir araştırmacıdan da yardım alınarak eş zamanlı olarak analiz edilmiş ve aralarındaki güvenilirliğin hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994), önerdiği “R (Güvenirlik) = 100 x [Na (Görüş Birliği) / Na (Görüş Birliği) + Nd (Görüş Ayrılığı)]” güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Hesaplama sonucunda kodlamaların güvenilirliği % 94 olarak hesaplanıp araştırmanın analizinin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Araştırmanın bulguları öğretmenlerin görüşlerinden (KÖ, 1: 1. Kadın Öğretmen, EÖ, 2: 2. Erkek Öğretmen... şeklinde) doğrudan alıntılar yapılarak desteklenmiştir.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu araştırmada, “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri:

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı = Akdeniz Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi = 18.09.2020

Evrak Tarih ve Sayısı: 23.09.2020-100605

Bulgular

1. Tarih Öğretmenlerinin Hizmet Öncesi Dönemde Aldıkları Eğitimlerin Mesleki Gelişimlerine Katkı Durumu Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılan tarih öğretmenlerinin hizmet öncesi aldıkları eğitimlerin mesleki gelişimlerine katkısı hakkında öğretmenlerden 27’sinin “Evet”, 6’sının “Hayır” ve 4’ünün ise “Kısmen” yanıtlarını verdikleri görülmüştür. Hayır ve kısmen cevabı veren öğretmenlerin mezuniyetlerinin Fen-Edebiyat Fakültesi olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimlerin mesleki gelişimlerine katkısına yönelik görüşlerine ise Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Hizmet Öncesi Dönemde Aldıkları Eğitimlerin Mesleki Gelişimlerine Katkı

Durumları		
Görüşler		f
Evet	Alan bilgimi arttırdı	12
	Öğretmen olma bilincimi sağladı	4
	Pedagojik gelişimime katkı sağladı	4
	Donanım sahibi oldum	2
	Düşünce dünyamı zenginleştirdi	2
	Muhakeme yeteneği kazandırdı	1
	Tarihi olaylar sayesinde sebep-sonuç ilişkisi kurmamı sağladı	1
	İletişim kurma becerilerimi zenginleştirdi	1
	Sınırlı düzeyde katkısı oldu	3

	Uygulamalar yeterli değildi	1
Hayır	Aldığım eğitim yeterli değildi	5
	Okul deneyimi dersi hariç etkili değildi	1

Tablo 2 incelendiğinde, tarih öğretmenlerin hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimlerin mesleki gelişimlerine katkıları değerlendirildiği zaman, hizmet öncesi eğitimin katkı sağladığını ifade eden öğretmenlerin hizmet öncesinde aldıkları eğitimin alan bilgilerini arttırdığını, öğretmenlik bilincini kazandırdığını ve donanımlı bir birey olmalarını sağladığı yönünde görüş belirttiklerini; kısmen yeterli olduğunu belirten öğretmenlerin katkısının sınırlı düzeyde olduğunu ve yeterli düzeyde uygulamanın yapılmadığını belirttiklerini; katkı sağlamadığını ifade eden öğretmenlerin ise okul deneyimi dersini hariç tutarak yeterli olmadığı belirttiklerini söylemek mümkündür. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde hizmet öncesi dönemde verilen eğitimin araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin çoğunluğunun verdiği cevaplar neticesinde verilen eğitimin mesleki gelişimlerine katkısının olduğu yönünde görüşler sunduklarını, öğretmenlerden bazılarının ise bu eğitimi kısmen yeterli veya yetersiz bulduklarını ifade etmek mümkündür. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Ufkumu genişletti, her yazılanın doğru olmadığını anladım.” (EÖ, 4).

“Öğrencilerle nasıl iletişim kuracağımı ve onları fiziksel gelişimleri ve psikolojik durumları hakkında bilgi aldım.” (KÖ, 11).

“Eğitim fakültesinde aldığım eğitim meslek hayatımın sadece %40’nda etkili olmuştur. Mesleki gelişim daha çok meslek hayatında sağlanıyor.” (EÖ, 14).

“Eğitim fakültesinde formasyon eğitimi aldım. Ders planlama ve öğretim yöntem ve teknikleri konusunda faydalı olduğunu düşünüyorum.” (EÖ, 26).

“Bölüm mezunu olduğum için mesleki gelişime yaşadığım tecrübelerin daha çok katkısı olmuştur.” (KÖ, 32).

2. Tarih Öğretmenlerinin Aldıkları Hizmet içi Seminerlerin Mesleki Gelişimlerine Katkı Durumu Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılan tarih öğretmenlerinin hizmet içi seminerlerin mesleki gelişimlerine katkısı hakkında 19’unun “Evet” diyerek katkısı olduğunu, 8’inin “Hayır” diyerek katkısı olmadığını ve 9’unun ise “Kısmen” katkısı olduğunu belirttikleri görülmüştür. Ayrıca 3 öğretmenin ise konuyla ilgili herhangi bir görüş belirtmediklerini söylemek mümkündür. Öğretmenlerin hizmet içi dönemde aldıkları seminerlerin mesleki gelişimlerine katkısına yönelik görüşlerine Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Aldıkları Hizmet içi Seminerlerin Mesleki Gelişimlerine Katkı Durumu

	Görüşler	f
Evet, çünkü...	Mesleki bilgilerime katkı sağladı	10
	Zümreler arası fikir alışverişine olanak sağladı	7
	Güncel konularda gelişimime katkı sağladı	4
	Farklı yöntemler öğrenmemi sağladı	4
	Pedagojik gelişimime katkı sağladı	3
	Kişisel gelişimime katkı sağladı	3
	Ufkumu genişletmeme katkı sağladı	2
Kısmen, çünkü...	Uygulaması çok az olduğu için	2
	Bilgilerin hatırlanmasını bazen kolaylaştırdığı için	1
	Hızlandırılmış bir eğitim süreci olduğu için	1
Hayır, çünkü...	Seminerler liyakatsiz kişiler tarafından verildiği için	3
	Seminer uzman olmayan kişiler tarafından verildiği için	3
	Gereksiz bilgiler verildiği için	2
	Sertifika almak için seminere katılım olduğu için	1

Tablo 3 incelendiğinde tarih öğretmenlerinin aldıkları hizmet içi seminerlerin mesleki gelişimlerine katkısı olup/olmama durumuna ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, hizmet içi seminerlerin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı yönünde görüş belirten öğretmenlerin mesleki bilgilerine, zümreler arası fikir alışverişine ve güncel konularda gelişimlerine katkı sağladığını ifade ettiklerini söylemek mümkündür. Farklı olarak kısmen katkı sağladığını belirten öğretmenler ise uygulamaların etkisinin az olduğunu belirtmişlerdir. Katkı sağlamadığı yönünde görüş belirten öğretmenler ise seminerlerin uzman olmayan kişiler tarafından verildiğini ve konu hakkında bilgi sahibi olmayan kişiler tarafından verildiğini ifade ettikleri görülmüştür. Genel olarak bulgular değerlendirildiğinde çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin bazılarının hizmet içinde verilen eğitimlerin katkı sağladığını, bazılarının ise kısmen katkı sağladığını veya hiç katkı sağlamadığını ifade ettiklerini söylemek mümkündür. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Hizmet içi seminerleri veren kişilerin konularına tam hakim olduklarını düşünmüyorum sadece verilen görevi yerine getirdik tarzı seminer veriyorlar katılanlarda çok talepkar değil. Zaman kaybı.” (EÖ, 3).

“Bazen aslında bildiğimiz ancak zaman içinde unuttuğumuz bilgileri hatırlatması bazen de farklı konularla yeni bilgiler edinmemize destek oluyor.” (KÖ, 8).

“Tarih öğretmeni geçmişi çok iyi bilmesi gerektiği gibi geçmişle günümüzdeki olayları sentezleyebilmeli. İnsanlara yol gösterici olması gerekmektedir. Bu yüzden güncel olmalıdır.” (EÖ, 13).

“Hizmet içi seminerlerin katkısı bulunuyor. Farklı fikirler ve anlatımlar eşliğinde ufukumuz ve bakış açımız geliyor.” (EÖ, 24).

“Hizmet içi seminerler gerçekçi olmuyor. Yaptık oldu ve sertifika. Eksiklerimizi bilen arkadaşlar ve sanal ortamdaki tamamıyoruz. Yine de yeterli olmuyor.” (EÖ, 30).

3. Tarih Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimlerine Yönelik Uyguladıkları Faaliyetler Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 4: Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Yönelik Uyguladıkları Faaliyetler

Görüşler	f
Kitap okuma	19
Alanla alakalı güncel olayları takip etme	10
Alanla ilgili yayınları takip etme	10
Belgesel izleme	5
Lisansüstü eğitim alma	5
Hizmet içi eğitim ve sempozyumları takip etme	4
Yabancı dil becerilerini geliştirmeye çalışma	4
Haberleri takip etme	4
Dijital yayınları takip etme	3
TUBİTAK için proje çalışmaları yapma	2
Arşiv oluşturma	2

Tablo 4’te yer alan, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine yönelik uyguladıkları faaliyetler incelendiğinde, tarih öğretmenlerinin çoğunun mesleki gelişimlerine yönelik kitap okuma ve alanla alakalı güncel olayları takip etme gibi görüş belirttikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra tarih öğretmenlerinin alanla ilgili yayınları takip ederek, belgesel izleyerek, lisansüstü eğitim alarak ve hizmet içi eğitim ile sempozyumları takip ederek mesleki gelişimlerine yönelik faaliyetler yürüttüklerini söylemek mümkündür. Ayrıca çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin tamamına yakını mesleki gelişimleri adına bir faaliyette bulunurken sadece 2 öğretmenin hiçbir faaliyette bulunmadığı da görülmüştür. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Ayda iki kitap bitirme kuralı ve arşiv koleksiyon oluşturmuyorum.” (KÖ, 2).

“Yenilikçi tarih yaklaşımlarını takip ediyorum. Özellikle Hüseyin Köksal’ın bu alandaki çalışmalarını takip ediyorum. Dergi, makale ve tarih kitapları okuyorum.” (EÖ, 15).

“Branşım ile ilgili kaynakları inceliyorum. 12. sınıflara gireceğim ve pandemi sürecinde nasıl en faydalı şekilde başarılı olabilirim diye araştırmalar yapıyorum” (KÖ, 22).

“Özellikle akademik okumalara ara vermeden devam ediyorum. Ancak bunun yanında Osmanlıca ve yabancı dil konularına da dikkat ediyorum ve böylece farklı dillerden kaynaklara da ulaşabiliyorum.” (EÖ, 27).

“Yüksek lisansımı bitirdim ardından ikinci üniversite okudum. İnternet aracılığıyla farklı kültürel yayınları takip ediyorum.” (EÖ, 36).

4. Tarih Öğretmenlerinin Mesleklerine Katkı Sağlayabilecek Kültürel Faaliyetler Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 5: Öğretmenlerin Mesleklerine Katkı Sağlayabilecek Kültürel Faaliyetler Hakkındaki Görüşleri

Görüşler	f
Tarihi ören yerlerini gezme	20
Müzeleri gezme	13
Güncel kitapları takip etme	8
Tarihi kaynakları okuma	7
Konferanslara katılma	5
Belgesel izleme	5
Sempozyumlara katılma	3
Yarışmaları takip etme	3
Tarihle ilgili sinema ve tiyatro gösterileri izleme	3
Görüntülü arşiv oluşturma	2
Seminerlere katılma	2
Oratoryolara katılma	2
TV’de yayınlanan tarihsel içerikli tartışmaları izleme	1
Sergilere katılma	1
Gazeteleri takip etme	1

Tablo 5’te yer alan, tarih öğretmenlerinin mesleklerine katkı sağlayabilecek kültürel faaliyetleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında zaman, çalışmaya katılan öğretmenlerin sıklıkla tarihi ören yerlerini gezme, güncel kitapları takip etme, müzeleri gezme, tarihi kaynakları okuma ve konferanslara katılma gibi mesleklerine katkı sağlayabilecek kültürel faaliyetlere katıldıklarını ifade ettiklerini söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu mesleklerine katkı sağlayabilecek kültürel faaliyetlere katıldıklarını ifade ederken sadece 4 öğretmenin hiçbir görüş belirtmediği söylenebilir. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Ülkemizdeki ve dünyadaki tarihi ören yerleri fırsat buldukça gezmek...” (EÖ, 7).

“Görev aldığım bölgede işlediğim tarihi konular ile ilgili bölgemizde var olan tarihi mekânları ziyaret ederek dersleri orada işleyebiliyorum. Tarih mekân algısı oluşturmak için. Tarihi tiyatrolar, oratoryo düzenleme etkinlikleri gibi.” (EÖ, 13).

“Müze gezileri, akademik dergi okumaları, bolca bilimsel tarih kitabı okumaları, sosyal medyada tarih platformlarını takip gibi faaliyetlerin var.” (EÖ, 15).

“İnternet veya TV de tarihi belgesel veya tartışmalar izlemek, tarihi kitaplar okumak, konferans vb. toplantılara katılmak.” (KÖ, 21).

“Kitap okumak, film izlemek, belgesel izlemek, güncel dergileri takip etmeye çalışmak.” (EÖ, 31).

5. Tarih Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimleriyle İlgili Bilimsel Aktivitelere Katılım Durumlarına İlişkin Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin bilimsel aktivitelere katılma durumlarına bakıldığında öğretmenlerden 20'sinin katıldığını, 4'ünün bazen katıldığını, 13'ünün ise hiç katılım göstermediğini ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin bilimsel aktivitelere katılıp/katılmadıkları hakkındaki görüşlerine Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Mesleki Gelişimleriyle İlgili Bilimsel Aktivitelere Katılma Durumları		Görüşler	f
Katılıyorum	Sempozyum		9
	Seminer		7
	Konferans		7
	TÜBİTAK projeleri		3
	Bölgemdeki tarihi konferanslar		2
	TV'de yayınlanan tarihsel içerikli tartışmalar		1
	Söyleşi		1
	Fuar		1
	Online kültür programları		1
	Youtube videoları		1
Katılmıyorum	Bulduğum şehirde bu tip olanaklar bulunmadığı için		4
	Alanımla alakalı aktiviteler olmadığı için		2
	Sosyal medya aracılığı ile takip ediyorum		1

Tablo 6'da yer alan tarih öğretmenlerinin bilimsel aktivitelere katılma/katılmama hakkındaki görüşleri incelendiğinde “katılıyorum” yönünde görüş belirten öğretmenlerin çoğunlukla sempozyumlara, seminerlere, konferanslara ve TÜBİTAK projelerine katıldıklarını, “katılmıyorum” yönünde görüş belirten öğretmenlerin ise bulunduğu şehrin olanaklarından kaynaklı olarak katılamadığını ve alanıyla ilgili bilimsel aktiviteleri olmadığı için katılmadıklarını ifade ettiklerini söylemek mümkündür. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin bilimsel aktivitelere katılımlarının sınırlı düzeyde olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Maalesef katılamıyorum çünkü alanımla ilgili aktiviteler olmuyor.” (KÖ, 2).

“TÜBİTAK proje yarışmalarına katılıyorum.” (EÖ, 14).

“Konferans, seminer vb. çalışmalara katılmaya çalışırım.” (KÖ, 21).

“Sempozyum-konferans-seminer vb. çalışmalara dinleyici olarak katılıyorum.” (KÖ, 25).

“Hayır. Beni tatmin edecek tarihle ilgili bilimsel aktivite olmuyor.” (KÖ, 30).

6. Tarih Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimleri ile İlgili Olarak Bilimsel Yayınları Takip Durumlarına Yönelik Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin bilimsel yayınları takip edip etmeme durumlarına bakıldığında 30 öğretmenin “evet” takip ediyorum, 7 öğretmenin ise “hayır” takip etmiyorum yönünde cevap verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin bilimsel yayınları takip edip/etmediği hakkındaki görüşlerine Tablo 7'de yer verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Mesleki Gelişimleriyle İlgili Bilimsel Yayınları Takip Etme Durumları		Görüşler	f
Evet	Tarihi dergileri takip etme		21
	Makaleleri okuma		14
	Güncel tarih kitaplarını takip etme		11
	Enstitü yayınlarını takip etme		5

Sosyal medya araçlarını kullanma	4
TTK yayınlarını takip etme	3
Sempozyum bildirilerini takip etme	2
Veri tabanlarını takip etme	1
Hayır	2
Sürelili yayın takip etmiyorum	2

Tablo 7’de yer alan, tarih öğretmenlerinin bilimsel yayınları takip edip etmediği hakkındaki görüşleri incelendiğinde, “evet” takip ediyorum başlığı altında tarih öğretmenlerinin çoğunlukla tarihi dergileri takip etme, makaleleri okuma, güncel tarih kitaplarını takip etme yönünde görüş belirttiklerini söylemek mümkündür. Ayrıca tarih öğretmenlerinden 2’sinin “hayır” başlığı altında sürelili yayın takip etmediği yönünde görüş belirttiği de görülmektedir. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Enstitü yayınlarını takip ediyorum. Bir de strateji alanında dergi aboneliğim var.” (EÖ, 3).

“Sürelili yayın takip etmiyorum ama yazılan kitapları takip etmeye çalışıyorum.” (EÖ, 5).

“Tarih dergilerini okumaya çalışıyorum. Ayrıca bir tarihi konuyla ilgili özellikle TTK yayını olan makalelerin toplandığı kitapları okumaya çalışıyorum.” (EÖ, 17).

“Gayet tabii takip etmekteyim. Tarih dergileri, makaleler ve kitapları takip etmekteyim.” (EÖ, 24).

“Elbette takip ediyorum. Özellikle TTK yayınlarını ve Belleten gibi dergilerinin yanında diğer akademik formattaki dergileri takip ediyorum.” (EÖ, 27).

7. Tarih Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Açısından Güncel Konularda Kendilerini Yenilemelerinin Gerekliliği Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Bulgular

Tablo 8: Öğretmenlerin Mesleki Gelişim Açısından Güncel Konularda Kendilerini Yenilemelerinin Gereklilikleri

Görüşler	f
Geçmiş ve günümüz arasında bağlantı kurabilmek için	18
Değişen dünya şartlarına ayak uydurmak için	8
Öğrencilere güncel materyal sağlayabilmek için	7
Bugünün sorunlarına çözüm getirebilmek için	4
Tarih kendini tekrarladığı için	4
Olaylar arasında muhakeme yapabilmek için	4
Öğretmenin kendini yenileyebilmesi için	3
İnsanlara yol göstermek için	2
Tarih bilimi değişkenlik gösterdiği için	2
Devletin bekasını güçlendirebilmek için	1
Araştırmacı bir ruha sahip olmak için	1

Tablo 8’deki çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin güncel konularda kendilerini neden sürekli yenilemelerinin gereklilikleri hakkındaki görüşleri incelendiğinde öğretmenler, geçmiş ve günümüz arasında bağlantı kurabilmek, değişen dünya şartlarına ayak uydurmak, öğrencilere güncel materyal sağlayabilmek ve bugünün sorunlarına çözüm getirebilmek amacıyla güncel konular hakkındaki bilgilerini yenilemenin gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlerin güncel konuları geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurmak için önemli gördükleri ve derste kullanımının öğrenme sürecine katkı sağlayacağını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin cevaplarından bazıları şu şekildedir:

“Çünkü geçmişle gelecek arasında bir köprüdür tarih... Bu köprüünün sağlam kalabilmesi için bugünü de iyi bilmemiz gerekir.” (EÖ, 5).

“Tarih öğretmeni geçmişi çok iyi bilmesi gerektiği gibi geçmişle günümüzdeki olayları sentezleyebilmeli. İnsanlara yol gösterici olması gerekmektedir. Bu yüzden güncel olmalıdır.” (EÖ, 13).

“Geçmiş konuların güncel olaylarla bağlantısı oluyor. Neden sonuç ilişkisi kurabilmek için ve günümüzü bilerek geçmişi daha iyi yorumlayabilmek için güncel gelişmeler takip edilmelidir.” (KÖ, 21).

“Çünkü tarih sadece geçmişe dayalı bir bilim ve öğretim değildir. Geçmişin geleceğe yansımalarıdır. Bundan ötürü geçmişteki her konu farklı açılardan geleceğe yansır ve ders çıkartarak hareket etmek gerekir. Ayrıca tarih bilimi yeni belgeler ışığında değişkenlik gösterebildiği için günceli takip etmeliyiz ve bilginin değişim ve güncellenmesini sağlamak gerekir.” (EÖ, 27).

“Tarih güncel konularla iç içe olması ve her yaşanan olayların bir gün sonra tarih olabildiği için öğretmenlerin kesinlikler kendini güncel tutması gerekir.” (KÖ, 34).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın sonuçları incelendiğinde, araştırmaya katılan tarih öğretmenlerinin çoğunun hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitim ile ilgili eğitimin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı yönünde görüşe sahip oldukları görülmüştür. Hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimin alan bilgisi, öğretmenlik meslek inancı ve öğretmenlik yeterlikleri bakımından etkisinin oldukça fazla olduğunu ifade ettikleri söylenebilir. Çalışma grubundaki bazı öğretmenler ise (kısmen ve hayır cevabı veren 10 öğretmen) uygulamalardan ve verilen eğitimin kalitesinden dolayı hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimin mesleki gelişimlerine istenilen düzeyde etki etmediğini ifade etmişlerdir. Bu öğretmenlerin mezuniyetlerinin fen-edebiyat fakültesi, kıdem yıllarının ise 23 yıl ve üstü olduğu görülmüştür. Ayrıca bu öğretmenler, mesleğin içerisinde edinilen tecrübelerin daha etkili olduğu yönünde görüş ifade etmişlerdir. Araştırmanın bu sonuçlarını fen-edebiyat fakültesi mezunu öğretmenlerin aldıkları formasyon eğitiminin ve lisans eğitimlerinin, yenilikçi tarih öğretim yöntemleri için günümüz koşullarında yeterli olmaması şeklinde açıklamak mümkündür. Ayrıca tarih öğretmenleri için mezun olunan fakülte türünde öğretmenlerin alan bilgisi, öğretmenlik meslek inancı ve öğretmenlik yeterlikleri bakımından etkilendiğini fakat alınan lisans eğitiminin gittikçe daha istenilir düzeyde olduğunu söylemek mümkündür.

Öğretmenlerin hizmet içinde aldıkları seminerlerin mesleki gelişimlerine katkısıyla ilgili olarak ise seminerlerin kişisel gelişimlerine ve mesleki bilgi ve birikimlerine katkı sağladığı yönünde görüşe sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra bazı öğretmenlerin ise seminerlerde uygulamaların az olması ve seminerlerin uzman kişiler tarafından verilmemesi gerekçeleriyle mesleki gelişimlerine etkisinin sınırlı düzeyde kaldığı veya hiç etkisinin olmadığı görüşlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ile ilgili olarak, MEB tarafından yürütülen mesleki gelişim faaliyetlerinin tarih öğretmenlerine istenilen düzeyde katkı sağlamadığını söylemek mümkündür. Nitekim İlğan'ın (2013) öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri ile ilgili yaptığı çalışmada mesleki gelişim ile ilgili faaliyetlerin ülkemizde büyük ölçüde seminer veya çalıştay faaliyetlerinden ibaret olduğu görüşü araştırmanın bu sonucunu destekler niteliktedir. Ayrıca Ceylan ve Özdemir'in (2016), Türkiye ve İngiltere'deki öğretmenlerin sürekli mesleki gelişim kavramına ilişkin görüşlerini ve mesleki gelişim etkinliklerine katılım durumlarını incelemeyi amaçladıkları çalışmada Türkiye'deki öğretmenlerin mesleki gelişimle ilgili uygulamaların ve etkinliklerin yetersizliğinden şikâyet ettikleri sonucu araştırmanın sonucuyla paralellik göstermektedir. Yalçın İncik ve Akbay'ın

(2018) ortaöğretim öğretmenlerinin mesleki gelişim faaliyetlerine yönelik görüşlerini ve ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçladığı çalışmanın sonucunda ulaştığı; faaliyetlerde görev alan eğitimcileri niteliksiz, içerikleri ve öğrenme-öğretme süreçlerini teoriye dayalı ve uygulamadan uzak olarak gördükleri için mesleki gelişim faaliyetlerinin verimsiz olduğu sonucu bu araştırma ile benzerdir.

Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimlerini sağlamak amacıyla kitap okuma, alanlarıyla ilgili güncel olayları ve yayınları takip etme faaliyetlerinde bulunduklarını ifade ettikleri görülmüştür. Nitekim Şahin, Şahin, Akyol ve Sucuoğlu (2019), tarih öğretmenlerinin tarih öğretme bilgilerinin gelişiminin, mesleki deneyimle olduğu kadar tarih öğretimiyle ilgili güncel bilgilere ulaşabilmeleriyle de mümkün olduğunu ifade etmektedirler. Genel olarak değerlendirildiğinde öğretmenlerin mesleki gelişimlerini sağlayıcı çeşitli faaliyetlerinin olduğunu, elde edilen bulgular neticesinde söylemek mümkündür. Mesleki gelişimlerine katkı sağlayıcı kültürel faaliyetler ile ilgili olarak ise öğretmenlerin ören yerleri ve müze gezileri yaptıklarını, güncel yayınları takip ettiklerini ve tarihi kaynaklarla ilgili okumalar yaptıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerden elde edilen bulgular doğrultusunda mesleki gelişimlerine katkı sağlayabileceğini düşündükleri farklı kültürel faaliyetlerde bulundukları söylenilebilir. Bu sonuca benzer olarak Aslanargun ve Atmaca (2017) tarafından Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan öğretmenlerin mesleki gelişime yönelik algılarını belirlemeyi amaçladıkları çalışmanın, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun mesleki gelişim adına diğer öğretmenlerle olumlu bir okul iklimi ve kültürü oluşturma noktasında gönüllü olduklarını ve bunları gerçekleştirebilmek için sosyal gezi, etkinlik vb. faaliyetlere katılım gösterebilecekleri sonucu paraleledir.

Mesleki gelişimleriyle ilgili olarak öğretmenlerin bilimsel aktivitelere katılım durumlarına bakıldığında çoğunun sempozyum, seminer konferans proje gibi bilimsel aktivitelere katıldıkları; bazı öğretmenlerin ise bulundukları şehirde olanakların kısıtlı olması ve tarihle ilgili bilimsel aktiviterin olmaması nedeniyle katılım göstermediklerini ifade ettikleri görülmüştür. Genel olarak bulgular neticesinde öğretmenlerin bilimsel aktivitelere katılımlarının sınırlı düzeyde olduğunu söylemek mümkündür. Çalışma grubunu oluşturan tarih öğretmenlerinin bilimsel aktivitelere katılımının sınırlı olma durumuna karşın çoğunluğunun mesleki gelişimlerini sağlamaya yönelik bilimsel yayınları takip ettikleri görülmüştür. Öğretmenlerin özellikle gelişimleri için tarih içerikli dergileri, makaleleri ve güncel tarih kitaplarını takip ettiklerini ve mesleki olarak kendilerini geliştirdiklerini söylemek mümkündür. Mesleki gelişim açısından güncel konularda kendilerini yenilemelerinin gerekli olduğu görüşüne sahip olduklarını söylemek mümkündür. Bu gerekliliği ise güncel konularda öğretmenin kendini yenilemesinin geçmiş ve gelecek arasında bağ kurma, değişen toplum ve dünya şartlarına ayak uydurma ve öğrencilere güncel, etkili materyaller hazırlamak için gibi gerekçelerle açıkladıklarını söylemek mümkündür. Benzer biçimde Şahin, Şahin, Akyol ve Sucuoğlu (2019), tarih öğretmenlerinin güncel araştırmalarla ortaya konulan yenilikçi öğretim yaklaşımlarından bahsederek konuyla ilgili çeşitli çalışmalar ve uygulamalar ile mesleki gelişimlerinin sağlanmasının gerekliliğini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın sonuçlarına genel olarak bakıldığında, hizmet öncesinde aldıkları eğitimin mesleki gelişimlerine katkı sağladığı, hizmet içi eğitimlerde verilen eğitimlerin uygulama boyutunda eksiklerinin olduğu, mesleki gelişim faaliyetlerinin ve ilgili kültürel faaliyetlerinin çeşitli ve yeterli olduğu, tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimine yönelik olarak bilimsel

faaliyetlere istenilen düzeyde etkin katılım gösteremediği, bilimsel yayınları takip ettikleri, mesleki gelişimleri için kendilerini yenilemelerinin gerekliliğinin farkında oldukları sonuçlarına ulaşmıştır. Araştırmının sonuçları doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir.

- Tarih öğretmenlerine mesleki gelişimlerine yönelik hizmet öncesi dönemde verilen formasyon derslerinin uygulama boyutunun içeriği zenginleştirilebilir. Ayrıca mezun olunan fakülte ve kıdem yılı bazında tarih öğretmenlerinin alan bilgisi, öğretmenlik meslek inancı ve öğretmenlik yeterlikleri üzerine karşılaştırmalı araştırma yapılarak, bu araştırma sonucunda da tespit edilen farklılaşmanın nedenleri daha ayrıntılı olarak incelenebilir.
- Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişimlerine yönelik verilen hizmet içi eğitim faaliyetlerinin içeriği zenginleştirilebilir ve uygulamalı eğitimlere yer verilebilir.
- Tarih öğretmenlerinin mesleki gelişime yönelik bilimsel aktivitelere katılımı MEB tarafından teşvik edilebilir.

Kaynaklar

- 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu (1973, 24 Haziran). Resmi Gazete (Sayı: 14574). Erişim Adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- Aslanargun, E. ve Atmaca, T. (2017). Öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaç ve beklentilerinin belirlenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 5(2), 50-64.
- Bayram, D. (2010). *Türkiye, ABD, Japonya, İngiltere ve Avustralya'da fen ve fizik öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programlarının karşılaştırılması* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bümen, N. T., Ateş, A., Çakar, E., Ural, G. ve Acar, V. (2012). Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi: Sorunlar ve öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 31-50.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, E. (2019). Öğretmenlerin meslekî gelişimleri: Engeller ve öneriler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal Of Qualitative Research In Education*, 7(4), 1618-1650.
- Ceylan, M. ve Özdemir, S. (2016). Türkiye ve İngiltere'deki öğretmenlerin sürekli mesleki gelişime ilişkin görüşlerinin ve katılım durumlarının incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 397-417.
- Ceylan, M. ve Özdemir, S. (2016). Türkiye ve İngiltere'deki öğretmenlerin sürekli mesleki gelişime ilişkin görüşlerinin ve katılım durumlarının incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 397-417.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 207-237.
- Elçiçek, Z. ve Yaşar, M. (2016). Türkiye'de ve Dünyada öğretmenlerin mesleki gelişimi. *Electronic Journal of Education Sciences*, 5(9), 12-19.
- Gafurov, I., Valeeva, R & Kalimullin, A. (2019). Editorial: Developing teacher competences. *Proceedings IFTE*, 01-03.
- Genç, G. (2010). İngilizce öğretmenlerinin mesleki gelişim sürecinin önünde algıladıkları başlıca engeller: Malatya ili örneği. *Electronic Journal of Social Sciences*, 9(31), 103-117.

- Hunter, M. (1976). Teacher competency: Problem, theory, and practice. *Theory into Practice*, 15(2), 162-171.
- İlğan, A. (2013). Öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(ÖYGE Özel Sayısı), 41-56.
- Kahramanoğlu, R. ve Ay, Y. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının çeşitli değişkenler açısından analizi. *International Journal of Turkish Literature Culture Education Volume*, 2(2), 285-301.
- Kurt, C. ve Karabağ, Ş. G. (2018). 9. Sınıf öğrencilerinin İslamiyet öncesi Türk tarihine ilişkin kavram algıları: Metafor analizi. *Diyalektolog*, 18, 101-124.
- Küçüköğlu, A. (2012). Öğretmen eğitiminde topluma hizmet uygulamaları deneyimsel Bir öğrenme yaklaşımı. *International Journal of Turkish Literature Culture Education Volume*, 1(4), 214-226.
- Liando, M. A. J. (2019). Teachers' competencies, incentives, and performance of the teachers of elementary schools. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 303, 243-247.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma/ desen ve uygulama için bir rehber. (3. baskı.).* (Çev. Edt. S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETME_NLYK_MESLEY_YENEL_YETERLYKLERY.pdf adresinde 07.11.2020 tarihinde incelenmiştir.
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2020). Mesleki gelişim faaliyetleri. <http://oygm.meb.gov.tr/www/mesleki-gelisim-tanitim/icerik/7> adresinde 07.11.2020 tarihinde incelenmiştir.
- Soydaş, M. (2020). *Öğretmenlerin mesleki kimlik ve mesleki gelişime ilişkin görüşleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, M., Şahin, S., Akyol, C. ve Sucuoğlu, H. (2019). *Tarih öğretmenlerinin mesleki eğitim tasarımına ilişkin görüşleri.* 5th Eurasian Conference on Language and Social Sciences (s. 48-59) İçinde. Belek, Antalya, Türkiye. DOI: 10.35578/eclss.52765
- Yalçın İncik, E. ve Akbay, S. E. (2018). Ortaöğretim öğretmenlerine yönelik bir çalışma: mesleki gelişim faaliyetlerine yönelik tutumları ve eğitim ihtiyaçları. *Electronic Turkish Studies*, 13(27), 1652-1676.
- Yalçınkaya, E. (2013). Tarih kavramına yönelik sınıf öğretmeni adaylarının ürettikleri metaforların incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5(3), 95-112.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde bilimsel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

Introduction

The teaching profession is the basic element of social life and teachers are the basic element of the education system. Since teaching is a human-centered and humanitarian profession, it also includes the need for development. Teachers' professional development should not be considered only in terms of teachers. For the development of teachers contributes to the development of students, colleagues, parents and the institution, which leads to the development of society in general. In the 43rd article of the National Education Fundamental Law No. 1739 (1973), teaching is defined as "a special profession that takes over the education, training and related management duties of the state". The teaching profession is a profession that requires many competencies in a rapidly changing information society. For this reason, nowadays teachers' success depends on having high professional standards. This success of teachers in the professional field is of great importance in terms of their and their students' success. The continuity of teachers' success is directly related to their professional development. The professional development of teachers will contribute to their being professionally qualified teachers and their students' learning better and ultimately increasing the quality of their school and education system. When studies conducted in Turkey on professional development are examined in general, it is observed that these studies focus on problems concerning the professional development of teachers or comparisons of the professional development programs of different countries, and it is hoped that studies examining teachers' opinions on professional development according to branches will contribute to the literature. In this respect, it is very important to reveal the opinions of teachers, who are the implementers and executives of the history course, which has an important place in learning about a nation's past, shaping its life and directing its future, ensuring national unity and integrity, and creating national awareness. For, with history education at secondary education level, The National Education aims to raise active citizens who have adopted the national history, values, culture, traditions and customs. In this framework, it was aimed to determine the opinions of history teachers about their professional development.

Method

The qualitative research method was used in this study. Qualitative research focuses on how individuals construct facts as a result of their interactions with the social environment. For this reason, in basic qualitative research, researchers are interested in what sense people make of experiences, how they construct their world and how they interpret their lives. The sample of the study consisted of 37 history teachers, 10 female 27 male, working in different high schools affiliated to the Ministry of National Education in Antalya. The convenience sampling method was used in the study and participation of the teachers was on a voluntary basis. The research data were collected with the help of an open-ended questionnaire prepared by the researcher, taking the opinions of field experts. The purpose of using open-ended questions is that the questions are flexible and offer the opportunity to deal with the phenomenon that the research wants to examine without any limitations, and provide a direct perspective on people's feelings, thoughts, knowledge and experiences. The data obtained through the open-ended question form in the study were analyzed using the descriptive analysis method. With the descriptive analysis, the data were summarized and interpreted according to previously determined themes. The data of the study were analyzed simultaneously by another researcher and the reliability between them was calculated according to the reliability formula suggested by Miles and Huberman (1994), namely " $R \text{ (Reliability)} = 100 \times [Na \text{ (Agreement)} / Na \text{ (Agreement)} + Nd \text{ (Disagreement)}]$ ". As a result of the calculation, the reliability of the coding was calculated as 94 percent and the analysis of the research was accepted as reliable. The findings of the study were also supported by direct quotations from the teachers' views (such as FT, 1: 1. Female Teacher, MT, 2: 2. Male Teacher...).

Results

When the results of the present research conducted to determine the views of history teachers about ensuring their professional development were examined in general, it was concluded that the pre-service education they received was beneficial, but the in-service trainings they were given had deficiencies in the application dimension; the professional development activities and related cultural activities were diverse and sufficient, but in terms of their professional development, the history teachers could not participate effectively in scientific activities at the desired level. It was also found that they followed scientific publications, and were aware of the necessity of renewing themselves for their professional development.